

ზარში და სახლებზე ნაკიონალური დრო-
ჟები ფრიილებენ.

၃၀၂၁၂

(ဒေဝါရီလွှဲလွှဲပါသ ဇူနဝါရီမာတာ စာအဂျာန်ပုံစံပေးပို့)

11 ၁၃၄

၃၆၁၉၀.

၁၃၀၈ မြန်မာ ၂၁

სტანდო. კოხესტიტუციის ზღვის თვის დღესასწაული დიდის ამბით დაიწყო. დიღით ადრიან აუარებელი ხალხი მიაწყდა „თავისუფლების ბორცეს“, სადაც ძეგლი უნდა აუგონ თავისუფლებისათვის მებრძოლო. სულთანი მივიდა დიღის 9 საათზე, ჩამოუარი ჯარს, საფუძველი ჩაუგდო ძეგლს და შემდევ დაიჭირა თავისი ადგილი. 11 საათზე ის წავიდა სელა-მალიქზე. დღესასწაულს დაესწრენ მემკვიდრე იუსუფ-ეზზედინი, მთელი დიპლომატიური კორპუსი, მათ შორის რუსეთის და საფრანგეთის ელჩები, სამხედრო ავენტრები, სტაციონერთა აფიცირები, და ბოლოგარეთის არმიის დებუტაცია. საღამოზე სადიღი გამართეს სულთანის სასახლეში, ახალგაზრდა ოსმალთა კომიტეტმა განკუთხი გამართა ილდიზ-კოსკში. საღამოზე ქალაქი გაჩირალდებული იყო.

სტამბოლი. საღამოზე რუსეთის ელჩ-
მა ჩარიკოვმა ინახულა დიდი ვეზირი და
საგარეო საქმეთა მინისტრი.

სტამბოლი. დიდ ვეზირთან ბაასის
დროს საბერძნეთის ელჩმა განაცხადა,
რომ ახალი კაბინეტის პოლიტიკა სავსე-
ბით მიმართული იქნება იქითჯენ, რომ
დაცულ იქნას პორტსათან კარგი გან-
წყობილება. დიდმა ვეზირმა კმაყოფილე-
ბა გამოუცხადა და დაიმედებულია, რომ
მხოლოდ ამ პოლიტიკის განხორციელე-
ბა იქნება შესაძლებელი.

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ବେଳେ ଯାଏ ।
ଶ୍ରୀତେଜିନିଦ୍ୟନ୍ତଙ୍କୁ ଲାଗେ ଥିଲା ବେଳେ-
ରୀତ ଆପଣ ଗବ୍ଦରେ 71, ମୋକ୍ଷରେ 26, ଗଲା-
ଖେ 48 ଏବଂ ଶରୀର 797.

შეკვეთი. ხოლო ერთ ავათ გახდა რკინის
აზის კონკრეტური.

ଅର୍କାନ୍ତଙ୍ଗରେଣ୍ଟ୍ସ୍‌ବ୍ୟାପ୍କ ହେଲା ।

მოკვდა 2.
რიგა. ხოლებრით აფათ გახდა 7, მოკ-
ვდა 2.

ସାହିତ୍ୟକ-ବିନ୍ଦୁ ।
ଲୋକପରିଚୟ । ୧୯୫୩ ମେଁ । ୨୦୧୦ ମେଁ ।

ექნება: მეფის მისვლის ეროვნული ხასიათი მიეცება, ასე რომ, შეიძლება ის შთაბეჭდილება გამოიტანონ თითქოს ხელმწიფის მიღება ხალხის კულტურული კლასების თანხმობით და მოწოდებით მოხდა. ასეთი პოლიტიკა — ამბობს გენდერსონი — იწვევს პროტესტს ინგლისის ხალხის მასისაგან. გენდერსონი და მისი მეგობრები ფიქრობენ, რომ მეფე და რუსეთის მთავრობა არ შეიძლება ოფიციალურად განთავისუფლებულ იქნან იმ პასუხის გებისაგან, რომელიც მათ მოეთხოვება იმ სამწუხარო მდგომარეობის გამო, რაც რუსეთის ციხეებში არსებობს და სადაც აუარებელ ხალხს სიკვდილით ხჯიან. ორატორი უკრობს, რომ წინანდელმა ოფიციალურმა კარგმა განწყობილებამ რუსეთის პოლიტიკაზე გავლენა ვერ იქნია. ინგლისის მთავრობამ უნდა სთქოს, რომ ჩვენ ვარს ვამბობთ სტუმარობოყვარეობაზე, სანამ რუსეთი შინაურ საქმეებს ვერ მოაწესრიგებს. თუ ინგლისის მთავრობას არ შეუძლია დაარღვიოს ის ბრალდებები, რომელიც მუშათა პარტიამ წამოაყენა რუსეთის პოლიტიკის წინააღმდეგ, მაშინ დაუინგებით მოვითხოვთ ჩვენს პროტესტს კენჭი ეყაროს. სერ ედუარდ გრეი გრძელ სიტყვაში იცავს ბრიტანეთის პოლიტიკას ბალკანეთის საკითხში, განმარტავს კონგრეს შესახებ საკითხს და გადადის ხელმწიფის ინგლისში მისვლაზე. გრეი ეკამაოება მუშათა დეპუტატს გენდერსონს და ამბობს, რომ ჩვენი საქმე არაა ვიცოდეთ თუ რა ხდება გარეშე ქვეყნების შინაურ საქმეებში, რაშიაც ჩვენ არ გვაქვს არც ხელშეკრულებითი უფლება და არც ექსტერიტორიალური ვალდებულებები. ადვილი განა-

ბია, რომ ჩვენს ვალდებულობაში არ ედის ოფიციალური ცნობების მოთხოვნა ა თუნდაც ასეთი ცნობები ჩვენ მოგვე-
კვებოდეს არ შეგიძლია ის მსჯელობის-
გნათ გავხადოთ. გავაკრიტიკებთ
უ გავამართოლები უცხო ქვეყნის აღმი-
სტრატიის მოქმედებას შინ აურ საქმეებ-
ი, ეს ორივე შემთხვევაში შეურაცხოფა
წევბა იმ ქვეყნისათვის, რომელზედაც
აპარაკია. თუ პალიტა მოითხოვს უცხო
ქვეყნების შინაურ საქმეების განსჯას, იმ
ემთხვევაში მთავრობა ისეთ უხერხულ
დგომარებაში იქნება ჩაყენებული, რომ
ასთვის შეუძლებელი გახდება რაიმე
ხეირო შედეგების მიღწევა. (მოწონება).
ემდევ გრე უარყოფს იმ ციფრების სი-
წორეს, რომელიც გენდერსონმა მოი-
ყანა კრაპოლუინის წიგნიდან, და განა-
ძინობს. გერნდესონი გვირჩევს, რომ
ენ ზრდილობიან მიღებაზე ვთქვათ
არი, მაშინ, როდესაც ყველგან ზრდი-
ობიანათ შეხვდებიან. და ეს იმ დროს,
ოცა რუსეთში უკვე შემოლებულია
ინსტიტუციონური მართველობა, გრე ი
ულითადი სიტყვებით იხსენიებს სახ.
უმის წევრების სტუმრობას ინგლისში
ამბობს, რაღა საჭიროა ასეთი კამა-
ის ატება, როცა უკვე ვიცით ამ დეპუტა-
ტების მოფიქრებული აზრი შემდეგის შეე-
კიდევ რამდენიმე აზრს რომელნიც
ნ უალიგო უაზრო მანიფესტებათ ჩა-
ვალი და ბოლოს განაცხადა მთავრო-
ს სახელით: ჩვენ შეხვდებით მეფეს, სა-
ფორც დიდ სახელმწიფოს მეთაურს,
ომლის მთავრობასა და ხალხთან ჩვენ
ვინდა მეობრულ განწყობილებაში დარ-
წნა. გრეის შემდევ ილაპარაკა ბელსკმა.
ან განაცხადა: მეფე რუსის ხალხის მასის-
ვის ეროვნული სიმბოლო, ყოველი
ურაცხოფა, რომელსაც ჩვენ მივაყე-
ნებდით ერის მეთაურს, საგრძნობელი
ქნება ამ მასისთვის, რომელსაც იმე-
ი აქვს, შემდევში შეადგნს რუსეთის
ეროვნული სიმბოლო, ყოველი
ოცხები ცხადებს, რომ მთავრობის საბუ-
რი, თითქო ჩვენ უფლება არ გვქონდეს
მ საქმეში ჩავერით, რომელიც აღმ-
ენ განათლებულ კაცობრიობას, ახა-
ი ვერსია ლიბერალიზმის ღოქრინე-
ბის. სხვა ორატორები იცავდენ გრეის.
ებდულებს. საგარეო საქმეთა მინისტ-
რის ბიუჯეტის შემცირება, რომელსაც
როტესტის გამოსახატავათ თხოულობ-
ა მუშათა პარტია პალატამ უარყო 187
მით 79-ის წინააღმდეგ. წინააღმდევი
უკვენ, ნაციონალისტები ზოგიერთი რა-
იკალები და მუშათა პარტია.
ლონდონი. სათემო პალატის კრებაზე
იყლის ჩარლზ დილკი შეეხო ბალკანეთზე
ნებლისის პოლიტიკას და ავსტრიის მიერ
ოსნია-ჰერცოგოვინას აკუპაკიის ხასიათს
ოსელიც ეწინააღმდეგებილი საერთო
ხრს, რომ ამ აკუპაკიის სრულიად
რ პქნია დროებით ხასიათი. დილკის
იტყვით, ინგლისი ძლიერ ცდილობდა
ერლინის ტრაქტატის ხელშეუხებლობის
ოუგტრინა არ დარღვეულიყო. ეს დოქ-
ტრინა ხშირათ დაურღვევით როგორც
სმალეთს, ისე სხვა სახელმწიფოთაც.
ილკის საპასუხოთ გრემი სხვათა შორის
თქვა: დილკის სიტყვის შემდევ მე შემ-
დევ გარემოებაზე მიმითხვეს: 1880 წელს
ლადასტონს რმუნება მისცეს, რომელიც
ან გამოაქვეყნა ავსტრიის ელჩთან წე-
ილში. აქ ის ამბობს: თქვენმა აღმატე-
ულებამ მე დამარტუნა, რომ თქვენ
ჩავითარო სურვილი არა გაქვთ თქვენი
უფლებები გააფართოვთ, ის უფლებე-
ბი, რომლებიც შეგიძნიათ ბერლინის
ურაქტატის ძალით, ან მიუმატოთ მათ
იამდე, და რომ ყოველივე გაფართოვება
მ უფლებისა ავსტრია-ვენგრიისთვის სა-
არალო იქნებოდოდა. თავის მხრით
ლადსტონმა რამდენიმე ჯერ წერილო-
ით დარწმუნა ავსტრიის ელჩი. მე არ
შევეხები ეხლა ამ წერილებს, მაგრამ ეს
წერილები სწორეთ რომ გამოსაღებია
ხლა დილკის საპასუხოთ, რომელიც ამ-
კიციცებდა, რომ რაღაც მოლაპარაკება-
ი, ბერლინის ტრაქტატის წინათ, ჩვენ-
ივის ზენობრივი ვალდებულება იყო
ილკი ამბობს, რომ ბერლინის ტრაქ-
ტატი წინათ დარღვეის, მაგრამ ნაციო-
ნათ ჩვენ წინდაწინვე პოტენციალი გან-
იცავდეთ ამის შესაბეგ. 1871 წელს სხვა
სახელმწიფოებთან შეთანხმებით ჩვენ და-

კადგინეთ, რომ საერთაშორისო ხელშეკრულობების შეცვლა შესაძლებელია, მხოლოდ ზოგიერთი ნაწილების შეცვლა ერთ რომელიმე სახელმწიფოს არ შეუძლია სხვების დაუკითხავთ. ჩვენთვის საჭუხაროა, რომ ბერლინის ტრაქტატის დარღვევა ოსმალეთის პრესტიუსისთვის დიდი უბედურება იქნებოდა. კრიტის შესახებ გრეიი სთქვა: კუნძული ოთხ სახელმწიფოს მფარველობის ქვეშ დარჩი. ხელმწიფე იმპერატორის ინგლისში მისულახე გრეიი სთქვა: არშეიძლება მოვსობოთ ბრიტანიის მოავრობას, დამტკიცოს, რომ ჩვენი მონარქის მოქმედება მიმრთული იყოს იქითკენ, რომ გავლენა მოახდინოს უცხოეთის სახელმწიფოს შინაურ საქმეებზე. მე, ჩემს მოვალეობათ კრაცხ განვაცხადო, რომ ჩვენი საქმე არ არის უცხო სახელმწიფოს შინაურ საქმეებზე გავლენა მოვახდინოთ. მე რომ სხვატრივ მოვიკე, ამას ცუდი გავლენა ექნება ინგლისისათვის. გენდერსონის მიერ მოვანილ ციფრების შესახებ გრეიი სთქვა, რომ ეს დამამტკიცებელი საბუთი ვერ არის, რადგან იმ წლებში, რომლებიც მან მოიხსენია რუსეთში მრავალი ტრონორისტული აქტები მოხდა. მოვაგონებ პალატს, რომ დღევანდველი მეფე რუსეთისა, ისტორიაში მოსახსენებელი იქნება, რადგან მან მისცა ხალხს კანსტრიუცია.

ლონდონი. „ტაიმსი“ ამბობს: „იმდინარეთ „რუს. სლოვო“-ში მოყვანილია ე. სმირნოვის ვრცელი მოგონება გარტინგის შესახებ. ის როგორ ავიწერს ის აშას:

ლანდენზენი (გარტინგი) გავიცანი 1887 წელს უქნევაში, ერთ ძველ ემიგრანტის პინაზე, რომელთანაც ის ხშირად დადიოდა. ამ ოჯახში ლანდენზენის კარგათ ეპყრობოდენ, რადგან ის კარგათ იქცრდა თავს. ვერავინ ვერაფერს ვერ აჩჩევდა. მხოლოდ მე მაშინაც შევამჩნიო ერთი რითი რამ, რაც სხვისთვის დაფარული იყო.

ამ დროს მე ახლო მონაწილეობას ვღებულობდი უქნალ „სკობოდა“-ს გამოცემაში, რომელსაც სკემდა ცნობილი ემიგრანტი მ. კ. ტ. ემიგრანტების უმრავლესობა, ლავროვის მეთაურობით უარყოფით თვალით უყურებდა „სკობოდა“-ს, რადგან ტ. ტველი „ნაბატკიკი“ იყო.

გამოვიდა თუ არა ახალი უურნალი „თავისუფალი სიტყვა“, „სკობოდა“ წლინახევრის შემდეგ სრულიად შექრის.

გასაკეირალი არ არის, ამიტომ, რომ ლანდენზენი მე ისე არ ვაინტერესებდი, როგორც დანარჩენი ემიგრანტები, რომლების იმედი ქონდა, რომ თავის პროგრამულ მიზნის განსახორციელებლათ გამოიყენებდა, ამიტომაც პირველ შეხვედრისათანავე არ დაუფარავს ჩემთან, რომ ძალიან იზიდავდა მას ძველი ემიგრანტები. როგორც აქეთს, ლანდენზენსაც გამოუჩნდა მფარველები და როცა აშკარა შეიქნა მისი პროგრამული მოქმედება მაშინაც კი იცავდენ. პირველ შეხვედრაზე ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე იმ გარემოებიმ, რომ ლანდენზენი მეტის-მეტი ცნობის მოყვარე გამოდგა.

პირველ ნახვაზედვე მან დამიწყო გამოითხავ „სკობოდა“-ს და რედაქციის შესახებ. მე ეს ძალიან გამიკვირდა, მით უმეტეს, რომ ის არაფერს არ სწერდა. ის თავის თავს სტუდენტ—აგრძნომს უწოდებდა და როგორც თვითონ ამბობდა დაინტერესებული იყო მხოლო ცხენების მოშენების საქმით. მისმა პირველმა სიტყვებმა მე ეჭირ აღმიძრეს და რასაკეირველია, არც ერთი თანამშრომელი არ დამისახელებია.

მისმა უისტიბრო სახის გამომეტყველებამ, რუსული ენის უცოდინარობაში და სხ. ძალიან დამაეჭვიანეს. რასაკვირველია, რომ ის პროგრამული და

შეში იყო ეს მე აზრით ამ გამოვ-
თ, მაგრამ ისე სალახინა კაცათ და-
ვე და ასეთ კაცს ჩვენში აღვილი არ
და ქონებოდა. ჩემი მასაც დამოკი-
ბულება ჩარა გამოირკვდა.

ერთხელ 1884 წელს პარიზში მივედი
დ—ს ბინაზე. იქ დამიხვდა ბურცვი
ლანდენზენი. ბურცვეს ხელი ჩამო-
რთვი და დაველაპარაკე, ხოლო ლან-
დენზენისთვის ხელი არ მიმიცია, თითქო
ც კი ვიცნობდი.

ის იმავ დღეს წასულიყო ქალაქ გა-
თ ჩემ ნათესავ ქალთან და ეკითხა რა
ქ მის წინააღმდეგ, რომ ხელი არ ჩა-
მართვათ და სხ. ამან კიდევ უფრო და-
რწმუნა ჩემს ეჭვებში.

ჩემს განკუთრებას საზღვარი არ ქონ-
ა, როცა გავიგე, რომ ლანდენზენი
კვოლიუციონურ წრეში ტერორისტი
ო. ჩემზე მან სრულიად გაუნათლებელ
კ გამოტვინებული კაცის შთაბეჭდილება
ახდინა. ლანდენზენი კარგათ მოეწყო,
ნ ნდობა მოიპოვა ბურცვის და სხ.
თის მხრით და ტეპლოვის, არლოვის,
კაშიძის და რეინშტერინის მეორე მხრით.
მხოლოდ, როცა პირველ წრეში ეჭვის
ვალით დაუწყეს მას ყურება და მოს-
ხვეს წაელო კ-ს და ს-ს ბინიდან მისი
ატოვებული აპარატები და ყუმბარები
ნ გადასწყიტა „სისრულეში მოეყვანა
ქმე“. ამ დროს რუსეთის ელჩათ იყო
რონი მორენგეიმი, რომელიც ძალიან
დილომდა დაგჭირდათ რუსი ტერორის-
ები, რომლების პარიზში ყოფნა არა-
ც არ იყოდა.

ჩვენ შემთხვევით ხელში ჩაგვივარდა
ბოთი, რომელმაც ნათლათ დაგვანახა
ანდეიზენის მოქმედება და ის, თუ რათ
უმდგომლობდა ელჩი ტერორისტების
აჭერას, დაიჭირეს თუ არა „რუსი ტე-
ორისტები“ ჩემთან მოირჩინა ერთი
თვეშის სასამომგვარდა და მდა გადმომცა დე-
ქმება, რომელიც დღით მისთვის ლანდე-
ნების გაეწვია.

აღშფოთებულმა გ-მ განაცხადა, რომ
ეს საქმე წმინდა არ არის...“ აქ რაღაც
შენელებამო. კ. და ს-მ სთხოვეს ლა-
დეიზენს წაელო ასაკერისებელი ნივთე-
რ მათი ბინიდან. ის ხან ავათმყოფობას
გონებდა, ხან სხვა რამეს და ამ გვარათ
დღიოდა დღები. დღეს უკანასკნელით
ეპიზოდი წავიდებო, მაგრამ ყველანი და-
ჭირეს და ლანდენზენმა კი დებება გა-
დებავნა.

დებებაში ის ბოლოში იხდიდა, რომ
ილით ვერ მიგიდა, მაგრამ სალამოთი
სიკედილოთ მოვალ და წავიდეთო, აშ-
არა იყო, მას თავის გამართლება უნდო-
ა, რომ რამე შემთხვევით კ. და ს.
ერ დაგჭირათ.

თუ არ ვცდები ეს პირველი საბუთი
ანდენზენის წინააღმდეგ გადაეცა და-
ცველს, დებუტატ მილიერანს.

„რუსეთის კომიტეტი“ ჩარა ეწყო-
ნდა. ამ კომიტეტში შედიოდნ ლავ-
ოვი, აიტოვი ტკაჩევი და მე. შევიკ-
იბეთ მილიერანთან მისივე თავმჯდო-
რებით. კომიტეტი იცავდა დაჭერილ-
ა მორალურ და მატერიალურ ინტე-
რესებს. ხშირათ უთანხმოება ხდებოდა
ომიტეტსა და დაჭერილებს შორის, მათ
ორის იყვნ ისეთები, რომლებიც არ
ანხმდებოდნ თავიათი დაცა პროგო-
აციაზე აეშენებიათ, მაგრამ მილიერანმა
ინც თავისი ჰქნა.

ლავრენიუსი სრულიად გამოყვეს თა-
იანთ ამხანაგებიდან. მას იცავდა ცნო-
ილი ვექილი დემანატი. იმ დროს და-
არჩენიბრალდებულნი უარყოფდენ ყუ-
ბარების კეთებას, აღვიარეს, რომ ისი-
ი სოც.-რევოლიუციონერები იყვნ (სა-
მართლოს თავმჯდომარე ცნობილმა
კუთხეშ ნება არ მისცა მათ შეხებოდნ
რუსეთის შინაურ პოლიტიკას) დემანჯმა
ლნი მაშინ, რომ ლავრენიუსი ლანდენზე-
ის მსხვერპლი იყო.

ამ გვარათ, აშვარა შეიქნა ლანდეიზე-
ის პროცესაცორობა.

გარტინგი და აზეფი. როგორც გა-
მოირკვა, გარტინგი და აზეფი დიდი მე-
ობრები ყოფილი თურმე, იმათ მოამზა-
ეს ყუმბარები ბრიტენელში. მათი მე-
ობრები კავშირი იმით მტკიცდება,
რომ აზეფის ყველა წერილებს გარტინ-
გი ღებულობდა გადასცემათ.

ჯერ, სანამ აზეფის შესახებ რამეს გა-
თავდაგნებდენ, გარტინგმა მასთან ერ-
ათ შეიმუშავა გეგმა პარისისტატის; რომ
ოლიოკური მკვლელობები მოეხდინათ
ეტერბურგში. ამ მიზნისთვის აზეფმა
ილო რუს ტერორისტებიდან 40,000

ეში გამოსწოლი ტეორიის ტანი ჩა-
არ გვეცათ. ბურცვის გამოხდან ება
კონარი დაუშნაა მათ. როცა აზითი
სახეც ყველაფრთქ გამოსწოლი გრ-
ნგი წავიდა ბერძნებურგში და
სოხვე.

გარტინგის წერილი. გაზეთ „ბერლ.
გ.“—ში დაიბეჭდა გარტინგის წერი-
ლი მის აგნტ გერციკან, რომელიც
ნევაში მუშაობდა რუსების კოლონია-
და. გერციკი ხერხიათ ვრ მოქმედებდა
ის დაიკირეს. გმჩხვევის დროს მას
ოვნებს გარტინგის წერილი. ამ წე-
ლში გარტინგი სწერს, ძალიან სასია-
ვნო იქნება დავინახო გრციკი ს.-რე-
ალიუციონერთა წრეში, კიდრე ს.-დე-
კურატების, რაღაც პირელნი უფრო
ტს მოქმედებენ. უკიდურს შემთხვევა-
და, შეიძლება ს.-დემოკრატიაცი. რაღაც
რიზში უფრო დფვილი ყო ს.-რევო-
ციონერებთან მიხმარები ვიდრე უე-
ვაში, გერციკი ურჩევდნ უნივერსი-
ტსვლას. თუ ეს შეუძლებლი იქნება,
აღმაშევიკი“ გახდით. მხოლოდ მაშინ
კირთა ჯგუფში შესვლამ. ან არა კ
ამბობს, რომ „ბოლშევიკები“ აღარ და-
რღვევებენ ხუთას მარკოსიანებს, რომელ-
ც თვილისში გაიტაცეს. თან სოხვეს
ვიდეს ორი-სამი დღე, მხოლოდ მარტო,
ას ნუ წაიყვანს და სამგზავროს მოყვე-
თ. წერილს აწერია პეტროვსკი. ეს
რტვინგის ერთი ფსევდონიმთაგანია.

გარტინგი-მრეწველი. იმავ გაზეთს
ცყობინებენ ბრიუსელიდან, რომ იქ ყო-
ნის დროს გარტინგი მრეწველი შეიქ-
ა. მან გამართეთ რუსის და ბელგიის
პიტალისტებს პ მილიონი მანათი და
ადგინა სააკციონერო საზოგადოება
რალის მაღნების საექსპლოატაციოთ.
ზოგადოებამ იარსება სამი წელი და
ული დალია. გარტინგი სულ სხვა რა-
ზე ფიქრობდა და მაღნებისთვის არ
კალ.

პატარა გარტინგები. ბრიუსელის ლი-
ტერალური გაზეთები, მოითხოვენ, რომ
ელგიის მთავრობის თავი დაანგობოს რუ-
სეთის პოლიტიკის აგნტების დამარტებას,
ვაზეტტე“ დაბეჯითებით მოითხოვს შე-
ანილ იქნას პალატაში საზრო ინტერ-
ელიაცია. ამ გაზეთის სიტყვით ბელგიის
იდ ქალაქებში ითასობით დაძრწიან პა-
რა გარტინგ-აზეფები, რომელებსაც
სვერნებას არ ძლევს დადი პროფე-
სორობის გახდომის იმედი.

სად არის გარტინგი? გაზეთი „პოუ-
ლე“ ირწმუნება, რომ გარტინგმა თა-
ვისი ოჯახობა ლონდონში გაგზავნა და
ითონ ჰელგიაში იმაღება, სადაც პო-
ტიციასთან მეგობრულ დამკურდებულე-
ბის გამო უშიშრათ გრძნობს თავსო.

ესთა ექსკურსიები და მა ი მნიშვნელობა

სამეცნიერო—განმანათლებელ ექსკუ-
რების მოწყობა, ეს ერთი მეტათ სამეც-
ნიელი და მუშებისათვის ფრიად საყუად-
ებო დარგთავანია თვით-განვითარების
აზოგადოებათათვის. ზამთრობით მუშები
ხულობენ მუშეუმებს, სურათთა გა-
ერეიიებს, გამოფენებს და ყველა მან
ამოცილი ხელმძღვანელთა დაბარებით
მუშალება მისცა მათ გაცნონ ცოდნისა
ა ხელოვნების ამ სალაროთა სმ-
იდრეს.

საზაფხულო ექსკურსიები კი სამე-
ცნიერო მიზნით მოგზაურობის ხასიას
ებულობენ. სხვა რომ არ იყოს, კინ-
ი ერთი თავისუფალი დღე საზუალებს
ძლევს მუშას მოსცილდეს ქილოებს და თ-
ისუფალ ბუნების კალთაზე თავისუფ-
ალ ამოისუნთქოს. ექსკურსია ხომ, ამა-
ნ ერთად, იგულისხმებს ბუნების სხვ-
ასხვა მოვლენათა გაცნობას, გეოლი-
იისა, ზოოლოგიისა, ბოტანიკისა და სხა-
ვენებზე საბუნების მეტყველო—სამეცნი-
ო ლექციებს. დასასრულ, ექსკურსიიი
უშა პირის-პირ ეცნობა სხვა ცხოვრება,
ხალი ადგილებით და ბუნების საუცხი-
ო სურათებით. ასეთი ექსკურსიები
ედევები მთელი წყობა ახალ შთაბეჭდ-
ებათ, ისინი აღვიძებენ აზრს, იყე-
ნ კითხვათ მთელ რიგს, ეს უკანას-
კელნი კი კიდევ უფრო უღვიძებენ ტ-
ებებს თვითგანვითარების წყურვილს. ის-
ივე ხელს უწყობენ რამდენიმე დღე ტ-
ად მოგზაურობის დროს ყველა წერია
მორის ამხანაგურ ურთიერთობის განმ-
იცებას. საუბედურო, უმრავლესობას-
ვის ხელშისაწყდენი არა შორს წასვლა,

